

126 . Leșmir | Comuna: Marca | Județ: Sălaj | Punct: Dealul lui Kuhn/Kuhnhégy | Anul: 2011

Anul: 2011

Cod RAN: 141964.02

Perioade: Preistorie

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului

Tipuri sit: descoperire izolată, exploatare/carieră

Categorii sit: Domestic

Autori: Sanda Băcuet-Crișan, Ioan Bejinariu

Instituții: Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău, Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău

Raport

Localitatea Leșmir se află la extremitatea vestică a Sălajului, la limita de județ cu Bihorul. Aparține comunei Marca, iar spre vest se învecinează cu comuna Suplacu de Barcău (BH). Relieful se caracterizează printr-o armonioasă îmbinare a zonei cu luncă a Barcăului cu dealurile dimprejur. Culmea dealului Șumalului orientată aproximativ nord-sud, delimitează zona cursului superior de cel mijlociu al râului Barcău.

"Dealul lui Kuhn / Kuhnhégy" (ung.) este un promontoriu ce se leagă organic spre est de dealul Șumalului și înaintea puternic către vest în zona de luncă a Barcăului. Promontoriul se termină într-un mamelon, ceva mai înalt (alt. max. 210 m) și mai lat, cu pante abrupte pe trei dintre laturi (nord-vest-sud). Actualmente râul Barcău curge la circa 1,2 km spre vest de deal, dar probabil în preistorie cursul de apă era mai apropiat. În ultimii ani, exploatarea hidrocarburilor, veche de circa o jumătate de veac în zona Suplacu de Barcău, a început să avanseze pe teritoriul administrativ al satului Leșmir. Din punctul de vedere al marilor unități geografice, ne aflăm în zona de contact a Depresiunii Șimleului cu sud-estul regiunii Tisei Superioare. La circa 6 km spre sud-sud-vest de "Dealul lui Kuhn" se află cetatea dacică de la Marca care ținea sub control trecătoarea de pe cursul Barcăului. În aceeași zonă este situl pluristratigrafic de la Poș "Corău" aflat în curs de cercetare, precum și stațiunea de la finalul primei epoci a fierului - începutul perioadei Laténe de la Poș "Paliș" cercetată între 2005-2008.

În mod eronat, în literatura arheologică situl de la Leșmir, de pe "Dealul lui Kuhn" este plasat în localitatea vecină, satul Șumal. În fapt, el se află la ieșirea din satul Leșmir, între cele două localități, la o distanță de cel puțin 1 km de Șumal. Ceramică preistorică, despre care se crede că provine de pe "Dealul lui Kuhn" a ajuns în colecția de antichități a fostului Colegiu Minorit din Șimleu Silvaniei pe la sfârșitul sec. al XIX-lea. Date sumare despre aceste materiale au fost furnizate de către Fetzer J. F. în seria veche a publicației *Archaeologiai Értesítő*. Ulterior, informațiile sunt reluate de către M. Roska în 1942, cu ocazia repertoriului descoperirilor preistorice din Ardeal. Cercetări de suprafață sunt efectuate în anii '70 ai secolului trecut de către È. Lakó de la Muzeul din Zalău, după ce în colecția acestei instituții ajunge ceramică descoperită în punctul "Dealul lui Kuhn" de către un colecționar din Suplacu de Barcău.

Actualmente pe o suprafață de circa 2500 m² din suprafața sitului au fost amplasate instalații de extracție a hidrocarburilor, precum și drumul de acces spre acestea.

Cercetarea efectuată la sfârșitul anului 2010 și pe parcursul a circa 2 luni din prima jumătate a lui 2011 a avut un caracter preventiv. Intenția OMV - PETROM de a amplasa instalații de foraj pe o zonă de pe platoul dealului ne-a fost adusă la cunoștință după ce investitorul amenajase deja drumul de acces și nivelase zona de foraj. Ca atare obiectivul principal al cercetării a constat în excavarea unei sector de circa 1000 m² mai puțin afectat de intervenția neautorizată a investitorului.

Săpăturile efectuate ne-au permis să precizăm că în această zonă, situl arheologic de la Leșmir "Dealul lui Kuhn" a fost locuit pe parcursul a trei perioade de timp, care se eșalonează de-a lungul epocii eneolitice.

În total au fost descoperite 20 de complexe arheologice (resturile unor construcții, gropi, resturile unei fortificații)

Cea mai veche locuire aparține eneoliticului timpuriu și anume culturii Tiszapolgár, fazei B a acestei culturi. Nivelul aferent perioadei Tiszapolgár a fost surprins pe întreaga suprafață vizată, cu excepția zonelor unde stratul de cultură a fost dislocat în întregime. Au fost surprinse resturile unor amenajări / construcții, cu un contur vag rectangular sau oval ori neregulat din care au fost recuperate materiale arheologice, respectiv ceramică și alte artefacte din lut și diverse obiecte din corn și os. Se remarcă prin bogăția inventarului o groapă (Cpx. 11) din care au fost recuperate vase ceramice întregibile și o mare cantitate de oase, printre care un fragment de mandibulă umană.

În suprafața S10, complexul nr. 18, care aparține culturii Tiszapolgár este suprapus de un alt complex, probabil o construcție din care s-a mai păstrat o parte, desemnată drept Cpx. 15. Din acest complex au fost recuperate o serie de materiale ceramice cu decor Bodrogkeresztúr. Un nivel de locuire distinct, aferent acestei culturi din eneoliticul mijlociu a fost surprins clar doar în acest sector al sitului, dar nu excludem posibilitatea ca materiale de acest tip să fi apărut și în alte zone, dat fiind că inventarul ceramic nu a fost analizat încă, în totalitate.

Stratigrafic, cele mai recente urme de locuire din sectorul cercetat al sitului arheologic de la Leșmir "Dealul lui Kuhn" aparțin culturii Coțofeni. Cel mai important complex, din care a și provenit de altfel majoritatea inventarului ceramic cu decor de acest tip este Cpx. 4. Este vorba despre un șanț dispus aproximativ semilunar, ce a fost urmărit pe un traseu de circa 25 m de la sud-est spre nord-vest. Șanțul are o deschidere maximă la gură de 3 m, spre fund se îngustează, iar adâncimea maximă este de cca. 2,50 m. Șanțul a tăiat pe alocuri complexe mai vechi, Tiszapolgár, aspect relevat mai ales în secțiunile S1 și S3. La o distanță de 5-5,5 m spre vest de șanț, mai ales în sectorul secțiunii S4, urmând același traseu cu șanțul, a fost surprinsă o suprafață (afectată în parte de nivelarea mecanică) cu mult chirpici și benzi de cărbune. Situația sugerează că este vorba despre resturile incendiate ale palisadei de lemn, aferentă șanțului de apărare din perioada locuirii Coțofeni. În secțiunea S4, unde aceste resturi au fost mai consistente, am putut observa, mai ales în jumătatea sudică a suprafeței, cum masa de chirpici și cărbune este tăiată pe alocuri de gropi de stâlp și de șanțul de amplasare a unei tălpi late de 0,50 m. Deși stratigrafia nu este integral păstrată poate fi vorba despre o fază de reamenajare a palisadei, după distrugere. Materialul Coțofeni recuperat din șanț constă într-o cantitate importantă de fragmente ceramice, cu un decor ce se regăsește pe ceramica atribuită fazei a II a culturii. Menționăm deasemenea descoperirea unui topor masiv din rocă dură, șlefuit, cu orificiu de fixare. Piesa a apărut pe panta umărului exterior al șanțului.

În urma cercetărilor preventive a fost descoperit un inventar arheologic foarte bogat. Predomină ceramica Tiszapolgár, dat fiind faptul că nivelul de locuire aferent acestei culturi a suferit mai puțin în urma amenajărilor neautorizate ale terenului. Se remarcă însă marea cantitate de unelte lucrate din corn, precum și numeroasele piese seminifinite sau rebuturi, ori bucăți de materie primă. În total este vorba despre o cantitate ce depășește 100 de bucăți. Remarcăm și prezența unor mici nuclee, precum și a unor lame sau așchii de obsidian, respectiv a câtorva dălți din piatră șlefuită, deasemenea provenind din stratul și complexe Tiszapolgár. Printre descoperirile remarcabile se numără Cpx.3. Este vorba despre o depunere deliberată a unei râșnițe din piatră, peste o întreagă "șarjă" de semințe, care trebuiau măcinate, totul în asociere cu câteva fragmente ceramice Tiszapolgár. Este vorba despre o cantitate de 70 grame de grâu din specia Emmer (*Triticum dicocum* - analizat de B. Ciută), o specie care a mai fost evidențiată în așezarea Tiszapolgár de la Uivar-Gomilă (TM). Surprinderea unui nivel de locuire Bodrogkeresztúr este remarcabilă, dat fiind penuria punctelor cu urme de locuire din această etapă a eneoliticului din zona Sălajului (2-3 puncte). Descoperirea amenajărilor defensive aferente perioadei locuirii Coțofeni pe "Dealul lui Kuhn" reprezintă un element de noutate, datorită faptului că până acum se cunoșteau foarte puține date despre fortificarea siturilor Coțofeni, mai ales a celor anterioare fazei Coțofeni III.

[Raportul 4844 din cronica.cimec.ro](#)
[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
